

Prof. Cercetător Științific Principal Ioan MIRCEA PRAHASE

Intelectual de marcă, cu un bagaj de cunoștințe deosebit de bogat în domeniul filologiei și lingvisticii, profesorul Ioan Mircea Prahase și-a consacrat peste trei decenii din viața culturii din județul Bistrița-Năsăud și de pe alte meleaguri. În tot ce a făcut pentru cercetarea și conservarea culturii tradiționale s-a dovedit a fi „omul potrivit la locul potrivit” - cum bine scria profesorul Ioan Seni, un alt reprezentant de seamă al culturii năsăudene.

S-a născut la 24 martie 1947 în satul Enciu, comuna Matei, județul Bistrița-Năsăud, acolo unde părinții săi, preotul paroh Vasile și învățătoarea Silvia își făceau apostolatul printre dealurile de la marginea Câmpiei Transilvaniei. Primele patru clase le-a urmat la Școala Generală din Zagra, comună de care este legat sufletește și unde poposește în repetate rânduri. Clasele V-XI le face la celebrul Liceu „George Coșbuc” din Năsăud, unde acumulează o zestre culturală și științifică ce-i permite să fie admis la Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași. După ce termină Facultatea de Filologie, în anul 1970, printre cei mai valoroși studenți, este numit *asistent universitar* la Institutul de învățământ Superior din Suceava, unde își va desfășura activitatea în perioada 1970-1973. Între timp se căsătorește cu profesoara Cireșica Terezia Micu din Bistrița, familia lor fiind binecuvântată cu un băiat. Călin, care a urmat Facultatea de Științe Juridice.

Fire exigentă și dinamică, Ioan Mircea Prahase va fi promovat *inspector* la Comitetul pentru Cultură și Artă Suceava. După trei ani de activitate în acest domeniu, 1973-1976, simțindu-se departe de ai săi, va încerca să se apropie de plaiurile natale. În 1976 ocupă prin concurs postul de *documentarist* la Casa Corpului Didactic din Bistrița, unde își va desfășura activitatea doi ani. Calitățile de bun manager și pregătirea profesională specifică îl vor recomanda pentru funcția de *director* al Centrului Județean al Creației Populare Bistrița-Năsăud. Post ce-l onorează în anii 1979-1986. Atras de munca în teren, va accepta postul de *inspector* la aceeași instituție pentru încă trei ani. După Revoluția din 1989, va fi numit *director* al Bibliotecii Județene (1990-1992), apoi *muzeograf* la Muzeul Județean Bistrița-Năsăud (1993-1994) și, în fine, *consilier șef adjunct* la Inspectoratul Județean pentru Cultură (ianuarie-iunie 1994). Din noiembrie 1994 și până după alegerile locale din anul 2008 a îndeplinit funcția de *director* al Complexului Muzeal Bistrița-Năsăud. Modul în care a fost coordonat muzeul în perioada directoratului său a fost apreciat de organele centrale și în anul 2003 Muzeul județean Bistrița-Năsăud a primit „Diploma de merit” a Ministerului Culturii și Cultelor pentru contribuții deosebite la protejarea și valorificarea patrimoniului muzeal. Din anul 2008 își desfășoară activitatea în funcția de *cercetător științific principal*, tot în cadrul Complexului Muzeal Județean, activitate în care s-a remarcat încă din anul 2003. A obținut atestatul de *manager cultural* în anul 1976 și de *bibliotecar documentarist* în 1978.

S-a implicat și în politică. A fost membru al CPUN Bistrița-Năsăud (1990-1992), *membru fondator* al Partidului Democrat și *vicepreședinte* al Biroului Permanent Județean (1992-2004), precum și consilier județean din partea Partidului Democrat. Din iunie 1998 și până în decembrie 2000 a fost *senator* de Bistrița-Năsăud, membru în Comisia de învățământ și cercetare științifică.

Cercetătorul științific principal Ioan Mircea Prahase a desfășurat și o bogată activitate științifică materializată în cele peste 50 de articole, studii și comunicări publicate în reviste de specialitate susținute în cadrul unor sesiuni științifice naționale, zonale sau locale. A colaborat în calitate de consilier științific la realizarea unor filme TV pe teme etnografice. A abordat teme de cercetare etnofolclorică în cadrul unor colective conduse de Prof. Univ. Dr. Mihai Pop, Tancred Bănățeanu, Elena Secoșan, Vlad Bâtcă, Dumitru Buzoianu și Ion Filip, concretizate în

filme documentare realizate de Studioul Cinematografic „Alexandru Sahia” din București și de TV Cluj. A scris peste 20 de prefete și recenzii la volume colective sau de autor (inclusiv la *„Dicționarul italian-român și român-italian”*, Editura „Aii”, București 2000). A coordonat apariția celor 13 volume ale Anuarului Muzeului Județean *„Studii și cercetări etnoculturale”*, în care a publicat studii și articole, în fiecare număr. Este membru al Colectivului de redacție al reviste *„Mișcarea literară”* și al publicației *„Cuibul visurilor ”* din Maieru.

Formația sa științifică în domeniile filologiei și lingvisticii i-au facilitat colaborarea la apariția volumelor 19-23 din ediția *„Rebreanu, Opere complete ”*, sub redactarea lui Nicolae Gheran, prin interpretarea filologică a textelor rebreniene. De asemenea, este autor al unor cărți, precum: *„Județul Bistrița-Năsăud”* (colectiv), Editura Sport-Turism, București, 1980; *„Zagra - o monografie posibilă”* (în colaborare cu Gavril Rus), Editura „Carpatica”, Cluj-Napoca, 1997; *„Bistrița-Năsăud - Mediul și tradiția”* (în colaborare cu Ioan Chintăuan), Editura „Supergraph”, Cluj-Napoca, 2001; *„Bistrița-Năsăud. Locuri și oameni ”*(în colaborare cu Ioan Chintăuan), Editura „Supergraph”, Cluj-Napoca, 2004, precum și al unor cărți de autor: *„Fragmentarium”*, Editura „Supergraph”, Cluj-Napoca, 2002; *„Periplu istorico-toponimic: Valea Zăgrii”*, Editura „Supergraph”, Cluj-Napoca, 2004; *„Porecle și supranume din bazinul superior al Someșului Mare”*, Editura „Supergraph”, Cluj-Napoca, 2005 și *„Glosar Regional (județul Bistrița-Năsăud), Editura Napoca Star, Cluj-Napoca, 2008.*

Volumul *„Porecle și supranume din bazinul superior al Someșului Mare”* sondează într-un mod strălucit o inepuizabilă și fertilă sursă de spiritualitate românească din legendara „Țară a Năsăudului”, loc binecuvântat, cu oameni hâtri și inteligenți, urmași ai vitejilor grăniceri de odinioară. Este rodul unor îndelungate anchete pe teren, efectuate în perioada 1967-2004, în 28 de localități situate pe Valea Someșului, Sălăuței și Zăgrii, unde a chestionat 48 de informatori (dascăli, primari, secretari de consilii locale sau simpli țărani), de la care a cules peste 250 de porecle și supranume. Din punct de vedere sentimental cartea cercetătorului Ioan Mircea Prahase „se încadrează perfect - după opinia distinsului Prof. Univ. Dr. Doc. Gavril Istrate - în rândul unei serii de lucrări importante cu care năsăudenii se grăbesc să umple golul produs în cei peste 50 de ani de nerodnicie, în domeniul culturii și al istoriei regionale, și să completeze verigile căzute ale unui lanț”, iar din punct de vedere științific ocupă un onorant loc în rândul unor lucrări elaborate de I.A. Candrea, Iorgu Iordan, Ștefan Pasca, Alexandru Graur, H. H. Stahl, Emil Petrovici, Nicolae Drăganu, Kis Emeșe, Aneta Stan, Vasile Țâra ș.a. *„Glosarul regional”* al lui Mircea Prahase cuprinde cuvinte de circulație regională sau regionalisme care circulau și unele mai circulă pe întreaga zonă geografică a actualului județ Bistrița-Năsăud. Sunt cuvinte care ne-au legănat copilăria ca „agest”, „agâmba”, „aldămaș”, „boaldă”, „buiac”, „ceruză”, „duhan”, „foitaș”, „hebereu” ș.a. Ambele lucrări au la bază, pe lângă cercetările de teren, o foarte bogată bibliografie compusă din dicționare, studii de specialitate, micromonografii și studii locale.

Cercetătorul științific principal Ioan Mircea Prahase este apropiat spiritual de Năsăud, se oprește mereu pe la Muzeul Grăniceresc care face parte din Complexul Muzeal Bistrița-Năsăud, aflat timp de peste 14 ani sub coordonarea sa. De asemenea, este prezent la acțiunile culturale ce se desfășoară în Năsăud și a făcut parte din juriul Festivalului Concurs „De Ispas” la Năsăud.

Pentru remarcabilele activități desfășurate în toate funcțiile ce i-au fost încredințate a fost distins cu medalii și premii, dintre care amintim: Medalia „Evidențiat în activitatea culturală” (1985); Medalia „Meritul Cultural” pentru cercetare științifică (2004); Medalia jubiliară a Senatului României (2004); Mai multe „Diplome de Excelență” (inclusiv din partea Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului. A primit Premiul municipiului Bistrița pentru

activitatea științifică în anul 2005. Este Cetățean de Onoare al comunei Zagra, din anul 2005.

Dat fiind faptul că este un om apropiat spiritual de Năsăud și s-a implicat în numeroase activități culturale desfășurate în oraș, Consiliul Local i-a acordat titlul de Cetățean de Onoare al orașului Năsăud, prin Hotărârea nr. 87/2006.